

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

2024-09-13

Remiss av betänkandet SOU 2024:34 Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (Ku2024/00602)

Teracom har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter avseende public service-kommitténs betänkande Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024: 34).

Teracom väljer att endast kommentera valda delar av betänkandet och bolagets synpunkter ges nedan.

Övergripande

Public service har som kommittén framhåller i betänkandet en mycket viktig roll som tillhandahållare av opartisk och saklig nyhetsrapportering, på daglig basis såväl som när samhället utsätts för kriser och oförutsedda händelser. Det försämrade säkerhetspolitiska läget innebär att säker tillgång till oförvanskad information via public service ökar i betydelse.

Teracom instämmer i kommitténs bedömning att en robust och säker infrastruktur är mycket betydelsefull för public service-företagens distribution samt att det är av stor vikt att företagen har ett högt förtroende och en förmåga att snabbt nå ut med oberoende, saklig och tillförlitlig information till allmänheten. För att möta kraven på att alltid kunna bedriva sin verksamhet även i besvärliga situationer behövs ökande fokus och resurser på säkerhets- och beredskapsarbete.

Det finns i dag ett antal alternativ vad gäller distribution, inte minst ökar internets betydelse. Marknäten är dock, under lång tid ännu, fortsatt viktiga för att i alla lägen på ett säkert sätt och utan risk för otillbörlig påverkan nå ut till hela befolkningen.

Kommittén konstaterar i detta sammanhang i avsnitt 3.3.2 av betänkandet *att sändningar via marknätet under kommande tillståndperiod bedöms vara avgörande för att kunna upprätthålla en hög tillgänglighet till public service-företagens sändningar även under svåra förhållanden som kriser och vid förhöjd beredskap. Den robusthet som finns i*

Teracom AB
Lindhagensgatan 122
Box 30150
104 25 Stockholm
Tel 08-555 420 00
Org.nr. 556441-5098
www.teracom.se

marknätet innebär också att marknätssändningarna av radio och tv lämpar sig särskilt väl för att nå ut med viktiga meddelanden till allmänheten (VMA).

För att public service ska kunna upprätthålla sin viktiga roll i samhället är det centralt att medelstillsdelningen är tillräckligt stor för att möjliggöra en fortsatt bred högkvalitativ produktion och robust och säker distribution som når hela befolkningen, samt att den även täcker ökande beredskapskrav. Det är vidare viktigt att, i enlighet med förslaget i betänkandet, snarast hitta en lösning för hantering av den tillkommande extraordinära kostnaden som uppstår för public service-företagen med anledning av att Boxer/Tele2 kommer upphöra att distribuera betalkanaler i marknätet för tv efter den 31 december 2024.

Detaljerade kommentarer

Övergripande regleringsmodell för public service

Kommittén föreslår en ny övergripande modell för reglering av public-service-verksamheten. En ny lag om public service ska införas och huvuddelen av den lagmässiga regleringen av public service samlas i denna. Bestämmelser om krav på sändningstillstånd och villkor som är specifikt relaterade till sändningarna i marknätet ska dock fortsatt regleras i radio- och tv-lagen. (avsnitt 5.3.1)

De villkor som regeringen beslutar med stöd av den nya lagen och som gäller för innehållet i public service-företagens publiceringar ska vara teknikneutrala och gälla oavsett hur innehållet distribueras till allmänheten (avsnitt 5.4.2).

Teracom har inget att erinra mot denna föreslagna regleringsmodell.

Giltighetstid för tillståndsvillkor mm för public service-verksamheten

Kommittén föreslår att riksdagens och regeringens beslut om villkor och finansiering för respektive public service-företags verksamhet ska gälla under samma period som sändningstillstånden enligt radio- och tv-lagen. Kommande beslut och de villkor som ställs upp i besluten bör således gälla i åtta år – från och med 2026 till och med 2033. Syftet är att ge företagen tydliga och stabila förutsättningar att långsiktigt planera sin verksamhet. Uppdragets omfattning och inriktning, organisation och ekonomiska förhållanden ska inte ändras under den tid de gäller, om inte mycket speciella skäl motiverar detta. (avsnitt 5.3.2)

Teracom vill understryka nödvändigheten av att public service-företagen ges stabila verksamhetsvillkor över en längre tid, precis som kommittén föreslår. Det skapar en tydlighet i verksamhet och finansiering och, inte minst, förutsättningarna för att driva marknätet. När det gäller marknätet behövs stabila planeringsförutsättningar för alla inblandade parter, särskilt avseende tekniska förutsättningar och grund för kostnadsallokering.

Teracom stödjer således förslaget att riksdagens och regeringens kommande beslut om tillstånd, villkor och förutsättningar ska gälla i åtta år – från och med 2026 till och med 2033.

Marknätets täckningskrav

Teracom stödjer kommitténs bedömning att täckningskravet för public service-företagens sändningar i marknätet, för såväl FM som tv, även fortsättnings ska vara 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen (jfr avsnitt 16.3.4). Marknätet är fortsatt viktigt för att nå hela befolkningen, också under svåra förhållanden som kriser och höjd beredskap. Det har en hög tillgänglighet och erbjuder en mycket robust utsändning med få avbrott och störningar. Som framhålls i betänkandets avsnitt 16.3.1 skulle en potentiellt reducerad täckning dessutom innebära en mycket begränsad kostnadsminskning.

Antalet programkanaler

I betänkandets avsnitt 16.3.4 föreslås att kraven på att SR och SVT ska sända fyra programtjänster ska göras mer flexibla så att företagen ges möjlighet att sända minst två och högst fyra programtjänster i marknätet under den kommande perioden. Syftet med förslaget är att öka public service-företagens möjligheter att själva välja hur utbudet ska sändas och tillhandahållas när medievänorna förändras samtidigt som marknätets betydelse ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt upprätthålls.

Teracom ser att det kan finnas fördelar för public service-företagen med mer flexibilitet vad gäller antalet programkanaler samtidigt som det är viktigt med ett fortsatt mångsidigt programutbud till alla. Mot bakgrund av marknätets fortsatta stora betydelse ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt samt för att public service-innehållet även fortsättningsvis ska kunna nå ut till hela befolkningen, är det viktigt att föreslagen flexibilitet i sådant fall ges med krav på att dessa förutsättningar ska upprätthållas. I sammanhanget bör även noteras, vilket framhålls i betänkandet på sid 354, att besparingen som kan komma från en minskning av antalet kanaler i marknätet endast är marginell. Detta beror bland annat på att stora delar av näten är gemensamma för de olika programkanalerna och att all nätutrustning redan finns på plats.

Distributionsplattformar för uppfyllande av innehållsuppdraget

Kommittén föreslår att det befintliga kravet på att innehållsuppdraget i huvudsak ska uppfyllas i marknätet inte längre ska ställas upp och att det i stället ska ställas ett mer allmänt krav på public service-företagen att se till att hela befolkningen har möjlighet att ta del av ett mångsidigt programutbud. (avsnitt 16.4.1)

Teracom har inget att invända mot ett teknikneutralt innehållskrav i sig. Dock bör kraven i sändningstillstånden vara tydliga med att det huvudsakliga programutbudet fortsatt ska vara tillgängligt för hela befolkningen, inklusive för de som främst tar del av public service via marknätet.

Internetplattformar

I avsnitt 16.5.3 av betänkandet föreslås att villkoren om public service-företagens distribution på internet skärps så att det framgår att de egna plattformarna ska vara prioriterade.

Teracom anser att det så långt möjligt är önskvärt med egen rådighet och kontroll över de tjänster och det innehåll som public service-företagen tillhandahåller, samtidigt som det också är viktigt att public service når ut till en stor del av befolkningen. Det är därför rimligt, i enlighet med förslaget i betänkandet, att de egna plattformarna prioriteras, men att public service-företagen fortsatt ges möjlighet att även utnyttja andra plattformar.

Digitalradio, DAB

Kommittén gör bedömningen att SR och UR fortsatt bör ha möjlighet att bedriva DAB-sändningar och själva avgöra om sändningarna ska byggas ut efter ansökan om tillstånd hos regeringen. (avsnitt 16.6.6)

Teracom stödjer det föreslagna förfarandet.

Radiomottagare i bilar

I avsnitt 16.7.2 av betänkandet framförs att det kan finnas skäl att närmare analysera krav på FM-sändare i nya bilar, liknande de krav som finns i Finland.

Teracom tolkar det som att frågan egentligen avser krav på FM-mottagare i nya bilar. FM som distributionsform bedöms vara relevant under lång tid ännu och det är viktigt att säkerställa möjligheten att fortsatt kunna ta emot sändningarna i bilar, inte minst av beredskapskäl och för mottagning av VMA. Teracom stödjer således att en sådan reglering införs.

Säkerhet och beredskap

Public service-företagens uppdrag när det gäller säkerhets- och beredskapsfrågor måste vara tydligt och högt ställt. Kommittén bedömer att nuvarande villkor om beredskap samt uppdrag och organisation vid höjd beredskap i sak bör gälla även nästa tillståndperiod. (avsnitt 18.2.2)

Vidare föreslås att nuvarande villkor som gäller säkerhet för produktion och distribution ska göras teknikneutrala. Företagens distribution bör därmed oavsett distributionsform ske med så god säkerhet att eventuella avbrott eller andra störningar blir så kortvariga som möjligt. (avsnitt 18.3.1)

Teracom vill understryka vikten av att public service-företagens verksamhet och förmåga att på ett säkert och robust sätt nå ut till befolkningen upprätthålls även i kris och vid förhöjd beredskap och att kraven på detta är fortsatt höga även under kommande tillståndperiod. Mot bakgrund av att public service-utbudet distribueras över en rad olika

plattformar, särskilt vad gäller tv, får det anses högst rimligt att kraven vad gäller säkerhet för produktion och distribution görs teknikneutrala, även om den kontroll och rådgivning som finns för marknätet är svår att uppnå i internetbaserad distribution. Teracom stödjer således förslaget att företagens distribution oavsett distributionsform bör ske med så god säkerhet att eventuella avbrott eller andra störningar blir så kortvariga som möjligt.

Viktigt meddelande till allmänheten, VMA, mm

I avsnitt 18.4 av betänkandet behandlas utsändning av VMA och andra meddelanden av vikt för allmänheten. Hanteringen sker med stöd av den nya VMA-lagen från januari 2024, och public service-företagen har viktiga roller vad gäller utformning och distribution av sådana meddelanden.

Det föreslås i avsnitt 18.4.6 att det även fortsättningsvis ställs krav på SR och SVT att i sina sändningar i ljudradio och tv kostnadsfritt sända ut meddelanden enligt VMA-lagen och andra myndighetsmeddelanden av vikt för allmänheten. Man ska vidare bidra till hanteringen också av andra sätt att sända sådana meddelanden. Företagen ska även fortsatt ansvara för att meddelandena ges en lämplig utformning för aktuell distributionskanal.

Teracom vill framhålla att det är mycket viktigt för samhället och medborgarna att viktiga meddelanden till allmänheten och andra myndighetsmeddelanden når ut till hela befolkningen med höga krav på säkerhet och riktighet. Public service är fortsatt centrala kanaler för detta och det är nödvändigt att informationen går ut så brett som möjligt. Marknätet, inte minst SR P4, har därvid en fortsatt mycket viktig roll. Teracom stödjer således betänkandets förslag vad gäller hantering av meddelanden till allmänheten.

Medelstilldelning

I kapitel 19 av betänkandet behandlas medelstilldelningen till public service-företagen. Teracom anser generellt att det är av stor vikt att medelstilldelningen är tillräckligt stor för att public service-företagen ska kunna upprätthålla sin viktiga roll i samhället. Tilldelningen måste medge fortsatt högkvalitativ produktion med erforderlig bredd, säkerställa en fortsatt robust och säker distribution som når hela befolkningen, samt innebära att företagen kan möta ökande beredskapskrav.

Teracom noterar att kommittén även i avsnitt 19.5.1 av betänkandet konstaterar att den eventuellt ökade flexibiliteten för SR och SVT vad gäller antalet programkanaler i marknätet inte bedöms medföra några besparingsmöjligheter när det gäller kostnaderna för distributionen. Teracom kan bekräfta att distributionskostnaderna inte påverkas mer än marginellt av en eventuell minskning av antalet programkanaler.

Hantering av påtagligt ökade kostnader för marknätet

I betänkandets avsnitt 19.6 gör kommittén bedömningen att om andra medieföretag lämnar marknätet under tillståndsperioden och detta medför påtagligt ökade

marknätskostnader för public service-företagen bör detta ses som en extraordinär kostnad som därför inte bör ingå i det medelsbeslut som avser tillståndsperioden.

Distributionskostnaderna i marknätet, som för fri-tv är reglerade av Post- och telestyrelsen, innefattar en relativt stor andel gemensamma fasta kostnader. Public service-företagens kostnadsandelar påverkas därmed i stor utsträckning av i vilken utsträckning nätet även används av andra aktörer. Det innebär att public service-företagen kommer att behöva stå för en större del av kostnaderna om andra medieföretag lämnar marknätet.

I augusti 2024 meddelade Tele2/Boxer, som säljer betal-tv-abonnemang i marknätet, att man inte kommer att distribuera betalkanaler i marknätet efter den 31 december 2024. Teracom kan därmed tyvärr konstatera att den befarade utvecklingen vad gäller minskning av antalet programkanaler från andra medieföretag för tv i marknätet nu blir verklighet. Det är därför nödvändigt att snarast starta arbetet med att, i enlighet med förslaget i betänkandet, hitta en lösning för hur den resulterande tillkommande kostnaden för public service-företagen ska hanteras. Teracom stödjer att detta ses som en extraordinär kostnad och hanteras utanför normal medelstildelning.

Teracom kan i detta sammanhang också konstatera att den tillämpade reglerade kostnadsfördelningsmodellen innebär att det finns en koppling mellan marknätskostnaderna och i vilken utsträckning Teracoms infrastruktur även utnyttjas för andra samhällsviktiga uppdrag som Teracom har eller kan få.

Med vänlig hälsning

Åsa Sundberg, VD